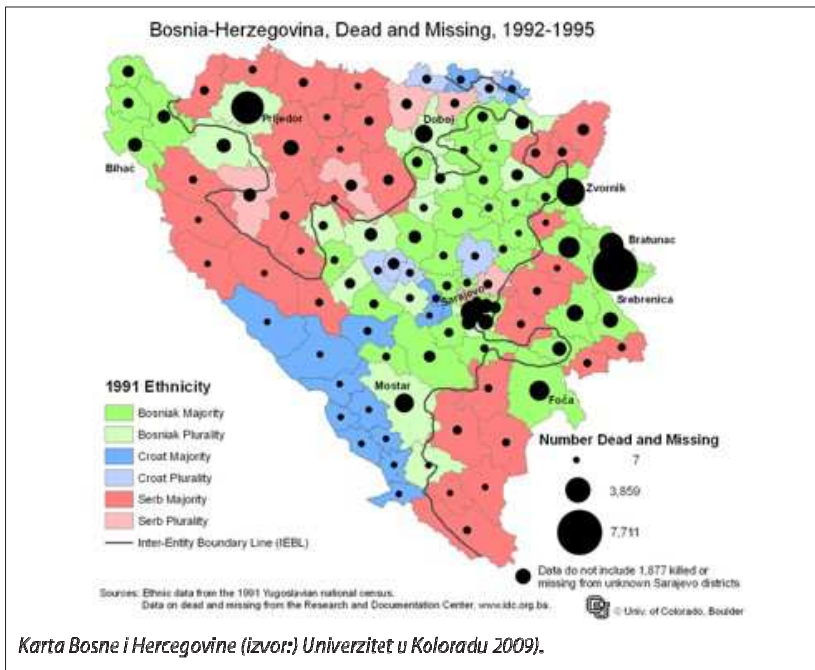

PODACI PROJEKTU

Bosna i Hercegovina Mart 2017. godine

PODRŠKA BIH U SUOČAVANJU SA PROŠLOŠĆU

ma, koji nacionalnim političkim strankama i njihovim liderima daje široke mogućnosti blokade. Stoga ustroj države podiže tenzije među nacionalnim grupama umjesto da ih rješava. Osim toga, brojne rane uzrokovane ratom još uvijek su otvorene. Sudbina oko 7.000 osoba koje se vode kao nestale od rata i dalje je nepoznata. Oko 84.500 osoba se još nisu vratili svojim kućama, a više od 7.000 ih živi u centrima kolektivnog smještaja.

Pored toga, 2,3% teritorije zemlje je još uvijek zagađeno minama, a aktivnosti deminiranja sporo napreduju.

ULOGA HSD-A I FINANSIJSKA SREDSTVA 2014-2017

Na Zapadnom Balkanu HSD je angažovan kao direktan akter i podržava projekte i mirotvorne aktivnosti koje provode državni i nedržavnih akteri te multilateralne organizacije.

U 2016. godini, doprinos Švicarske u okviru njenog programa sigurnosti ljudi na Zapadnom Balkanu iznosio je 2,4 miliona švicarskih franaka i obuhvatao je oko 30 projekata. Jedan savjetnik za ljudsku sigurnost u Prištini i tri službenika za nacionalni program (u Prištini, Sarajevu i Beogradu) podržavaju provođenje programa HSD-a. U BiH, doprinos Švicarske aktivnostima mirovne politike u 2016. godini iznosio je oko 800.000 švicarskih franaka.

AKTIVNOSTI

Nesposobnost da se riješi naslijeđe prošlosti ima negativne srednjoročne i dugoročne efekte na društvo. To ne samo da utiče na izgradnju povjerenja između nacionalnih zajednica, nego otežava i djelotvornu transformaciju konflikta, čime se podriva stabilnost na Zapadnom Balkanu. S obzirom na izazove koji u tom pogledu stoje pred BiH, glavni fokus HSD-a u programu u BiH je na suočavanju sa prošlošću.

Suočavanje sa prošlošću:

Švicarska podržava projekte u sferi pravosuđa i u drugim sferama, te je, zajedno sa Holandijom, Velikom Britanijom, Norveškom i Švedskom, vodeći donator u ovoj oblasti. Pored finansijskih doprinosa, HSD pruža tehničko savjetovanje i podršku procesima i prati svoje partnere u njihovim aktivnostima.

KONTEKST I IZAZOVI

Angažman Švicarske na prostoru Zapadnog Balkana, koji je prioritarna regija švicarske vanjske politike, datira još sredine 1990-tih. Od 2001. godine u regiji je aktivno Odjeljenje za ljudsku sigurnost (Human Security Division - HSD) sa svojim programom mirovne politike.

Aktuelni regionalni program HSD-a proizilazi iz Strategije za Zapadni Balkan HSD-a za period 2014–2017, čiji geografski fokus je na Kosovu, Bosni i Hercegovini (BiH) i Srbiji i koji sadrži četiri strateška cilja: 1) jačanje demokratskih institucija, 2) poboljšanje političkog dijaloga, 3) jačanje suočavanja sa prošlošću na regionalnom i državnom nivou, te 4) humanitarno deminiranje.

Bosna i Hercegovina je još uvijek obilježena tenzijama između tri glavne nacionalne grupe (Bošnjaci, Srbi i Hrvati). Tenzije dodatno pojačava složeni ustroj države, koji se zasniva na odredbama Dejtonskog mirovnog sporazuma (Dayton Peace Agreement - DPA) iz 1995. godine. Dejtonskim sporazumom uspostavljen je politički sistem zasnovan na nacionalnim podjela-

Glavni fokus je na pomaganju lokalnom pravosuđu u procesuiranju ratnih zločina, što uključuje izgradnju kapaciteta osoblja u pravosuđu i policiji, podršku svjedocima (logistička i psihološka podrška u saradnji sa lokalnim i međunarodnim NVO-ima), kao i objektivno izvještavanje sa suđenja za ratne zločine.

U 2008. godini, Vlada je usvojila Državnu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina. Prema trenutnim procjenama, u BiH postoji još oko 1.000 neriješenih predmeta sa do 6.000 osumnjičenih za ratne zločine. Sud BiH je prebacio više od 400 predmeta ratnih zločina kantonalnim i okružnim sudovima i tužilaštvima u periodu od 2009. do 2015. godine. Radi pružanja podrške procesuiranju ovih predmeta, HSD se fokusira na različite aspekte:

- U saradnji sa OSCE-om, HSD pruža podršku zadovoljavanju potreba za obukom tužilaca i sudija radi pravičnog i efikasnog procesuiranju predmeta ratnih zločina.
- Bosna i Hercegovina još uvijek nema strukture koje mogu finansijski, logistički i psihološki podržavati svjedoke tokom kompletnog sudskog postupka, a naročito one najranjivije. HSD podržava Udruženje Prijedorčanki "Izvor", koje pruža kratkoročnu psihološku podršku i logističku pomoć (npr. prijevoz do sudnice) svjedocima i žrtvama ratnih zločina počinjenih na sjeverozapadu BiH. Osim toga, HSD osigurava veću transparentnost u radu pravosudnih institucija na predmetima ratnih zločina tako što širi informacije u vezi sa predmetima ratnih zločina, te rad sudova približava ljudima u udaljenim zajednicama u kojima su počinjeni brojni ratni zločini.

- Uprkos značajnom napretku u rješavanju velikog broja neriješenih predmeta ratnih zločina u BiH, i dalje je prisutan problem nekažnjavanja. Kako bi se smanjila kultura nekažnjavanja za ratne zločine i unaprijedila zaštita prava žrtava na pravdu i odštetu, HSD podržava nevladinu organizaciju TRIAL, koja pruža podršku žrtvama seksualnog nasilja povezanog s ratom, uz besplatnu pravnu pomoć i advokate pred nadležnim državnim institucijama radi bolje zaštite prava žrtava.
- Od 2007. godine, HSD podržava NVO Balkanska istraživačka mreža (Balkan Investigative Reporting Network - BIRN), koja prati suđenja i svjedočenja u predmetima ratnih zločina pred državnim sudom i lokalnim sudovima i koja na daleko širi informacije o krhkom procesu tranzicijske pravde kroz TV i radio emisije.
- Nakon ratova iz 1990-tih gotovo 40.000 osoba se vodilo kao nestalo. Danas se procjenjuje da još uvijek ima 7.000 osoba u BiH čija sudbina nije poznata. Na području oko Prijedora (regija Krajine, sjeverna BiH) još uvijek ima oko 750 nestalih osoba u vezi sa događajima iz 1992. godine. HSD podržava Međunarodnu komisiju za nestale osobe (International Commission on Missing Persons - ICMP), koja ispituje i vrši identifikaciju iskopanih ostatka iz raznih grobnica. Rad koji se vrši u okviru ovog projekta takođe pruža dodatne dokaze za procesuiranje predmeta ratnih zločina pred tribunalom MKSJ i Državnim sudom BiH.

Humanitarno deminiranje:

Rat u BiH je iza sebe ostavio turobno naslijeđe mina i drugih eksplozivnih sredstava zaostalih iz rata (neeksplozivna ubojita sredstva - NUS). Procijenjena površina sumnjivih područja zagađenih minama i NUS-om je 1.145 km² ili 2,3% ukupne površine zemljišta. Deminiranje direktno doprinosi sprečavanju nesreća i žrtava, a uz to garantuje i pristup poljoprivrednom zemljištu i njegovo korištenje. Na taj način se osigurava veća sloboda kretanja, promoviše ekonomski razvoj i značajno poboljšava opšti kvalitet života stanovništva. Osim toga, deminiranje doprinosi i suočavanju sa prošlošću u smislu da čišćenje minskih polja omogućava potragu za nestalim osobama.

- HSD je dugi niz godina podržavao aktivnosti deminiranja koje je provodila NVO Norveška narodna pomoć (Norwegian People's Aid - NPA) u regiji Bosanske Posavine i Kantona Sarajevo, stvarajući tako bolje uslove za održivi povratak.

DODATNE INFORMACIJE I KONTAKT PODACI

FDFA, Odjeljenje za ljudsku sigurnost (HSD), Jedinica za mirovnu politiku, Bundesgasse 32, CH-3003 Bern
 Tamara Murer
 Voditeljica programa za Zapadni Balkan, Bern
 Tel.: +41 (0) 58 460 84 86
 E-Mail: tamara.murer@eda.admin.ch

Ambasada Švicarske u Bosni i Hercegovini
 Zmaja od Bosne 11, Zgrada RBBH, objekat B
 BiH-71000 Sarajevo
 Tel. +387 33 27 58 50, +387 33 25 40 30
 Fax +387 33 57 01 20
 E-Mail: sar.vertretung@eda.admin.ch
 www.eda.admin.ch/bosnia-and-herzegovina